

Architektura a památky

Asi už jste se setkali s pojmy jako gotika nebo baroko. Ale vybavíte si v souvislosti s nimi i něco víc než lomený oblouk a buclaté andělíčky? Dokážete si představit, jak lidé tehdy žili? Jak tehdy vypadaly nejen stavby, ale celá doba?

Podívejte se na jednotlivé obrázky a věty.

Zkuste z nich vytvořit osm skupin podle toho, jak k sobě patří.

Slohy

HISTORIZUJÍCÍ SLOHY	KLASICISMUS A EMPÍR	SECESE	GOTIKA
ROMÁNSKÉ OBDOBÍ	MODERNÍ ARCHITEKTONICKÉ SMĚRY	BAROKO	RENESEANCE

Panovníci

Za doby vlády **císaře Františka Josefa I.** (pozor, vládl skoro 70 let!) bylo v Praze postaveno 8 mostů přes Vltavu, jeden nesl i jeho jméno.

Císař Rudolf II. Habsburský přesídlil do Prahy a pozval sem mnoho vědců a učenců, například Jana Keplera a Tychona Brahe.

Kníže Vladislav I. nechal postavit první kamenný most v Praze a nazval jej dle jména své manželky.

Po prohrané bitvě na Bílé hoře se vlády definitivně ujímají **Habsburkové** (od Ferdinanda I. po Marii Terezii) a přesouvají své sídlo do Vídně.

Za **T. G. Masaryka** vznikla tzv. Velká Praha.

Po ženě vládnoucího **císaře Františka I.** bylo pojmenováno první pražské předměstí Karlín, založené v roce 1817.

Král Karel IV. založil katedrálu sv. Víta.

Typy staveb

Nádraží, hotely, pasáže

Církevní stavby – katedrály, kostely;
opevnění města – věže; měšťanské domy

Měšťanské domy, reprezentativní budovy
(divadla, koncertní síně, radnice...)

Veliké šlechtické paláce; mnoho sakrálních (náboženských) staveb – kostely, kapličky, boží muka, křížové cesty, poutní kostely

Plánování celých ulic a čtvrtí, divadla, nábreží...

Zejména církevní – rotundy, kostely, baziliky

Vily, bankovní a obchodní domy

Zahradní stavby – letohrádky, míčovny, jízďárny; šlechtické paláce

Dobové vymoženosti

Vznik českého atletického klubu AC Královské Vinohrady, o rok později přejmenovaný na AC Sparta.

Plynofikace města – zavedení plynového městského pouličního osvětlení.

První předchůdci novin, rozmach tištěných letáků a s tím i počátek cenzury.

Zavedeno **první pravidelné osvětlení** hlavní pražské komunikace, Královské cesty, olejovými lampami.

První vodovody, zatím ještě samospádové, vedoucí vodu až k potřebným budovám.

První **naplánování a poté i vybudování podzemní kanalizace** pod pražskými ulicemi.

První odpadkové koše na veřejných prostranstvích.

V bohatších obydlích už se začínaly na spaní používat **pérový polštář a peřina.**

Vliv na krajinu

Lesní zákony, omezující těžbu dřeva, vznik prvních lesních školek, současně s tím **první chráněná území.**

Kácení lesů v okolí sídel, **osídlení jen v nejurodnějších částech Čech a Moravy**, zakládání pastvin a polí na místě lesů.

První automobily.

Počátek **vysazování lesů**, neboť na většině území je už les vykácen, **zakládání rybníků.**

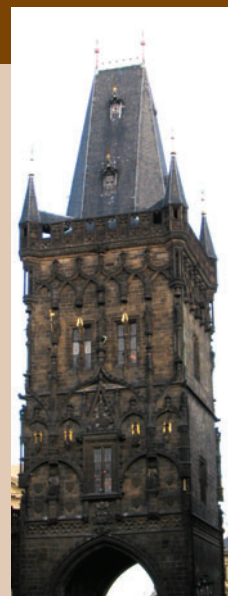
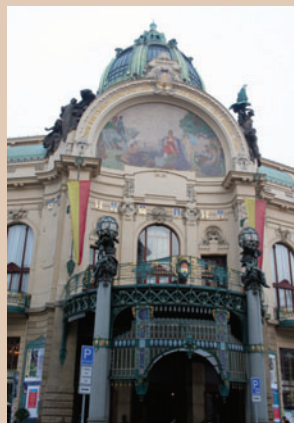
Budování prvních přehrad, vznik velkých kamenolomů, stavba prvních větších elektráren.

Zpustnutí země během třicetileté války, následná obnova krajiny, **stavění mlýnů, kapliček, božích muk v krajině.**

Industrializace, budování továren a železnice, zároveň rozvoj turistiky.

Zakládání vesnic a měst v pohraničí a ve vyšších polohách, zvyšuje se spotřeba dřeva, ubývá lesů.

Budovy

ARCHITEKTURA U NÁS „DOMA“

Nyní se podívejme, jak je to s architekturou a památkami ve vaší čtvrti. Památkou nemusí být jen stavby. Všímejte si i soch, pomníků, veřejných parků či zahrad, kašen, obrazů v kostele...

Objevíte u vás zástupce z různých období?

SLOH	NÁZEV	KDE	JAKÝ?
Románský			
Gotický			
Renesanční			
Barokní			
Klasicistní			
Pseudo-			
Secese			
Kubismus Funkcionalismus Moderna			
1945–1989			
Současnost			

Jistě budete souhlasit, že každá stavba nebo jiné architektonické dílo působí jinak. Můžete se snadno přesvědčit, že různé působí nejen různé stavby, ale i jeden objekt na různé lidi. Poslední sloupeček v tabulce je jen pro vás. Napište do něj slovo, které podle vás vystihuje zapsané dílo – co vám připomíná, jak na vás působí, co se vám vybaví, když se na ně podíváte...